

Is dansen sport?

Wat mogen we sport noemen en wat niet?

Van 22 tot 24 september wordt in Leuven het WK breaking gehouden. En over minder dan een jaar, op 9 en 10 augustus 2024, staat breaken op de agenda van de Olympische Spelen van Parijs. Waarmee breaken – vroeger ook wel breakdance genoemd en dus dansen – volgens het hoogste mondiale sportorgaan het IOC ‘officieel’ het statuut van sport heeft verworven. Danssport dus.

AUTEUR: MARKO HEIJL

FOTO: DANSPORT/WANDELEN

WE VROEGEN HET AAN CHATGPT: IS BREAKEN SPORT?

"Ja, breaken wordt erkend als een sport. Hoewel breaken traditioneel geassocieerd werd met straatcultuur en muziek, heeft het de afgelopen decennia een aanzienlijke ontwikkeling doorgemaakt en is het erkend als een serieuze en competitieve discipline.

Breaken combineert acrobatische moves, kracht, lenigheid, ritmegevoel en expressie. Het omvat verschillende elementen zoals footwork, powermoves, freezes en tricks. Er worden wereldwijd breakcompetities georganiseerd, waar dansers hun vaardigheden en creativiteit kunnen tonen en strijden om titels.

Bovendien is breaken vanaf 2024 officieel opgenomen als een olympische sport. Het maakt zijn debuut op de Olympische Spelen in Parijs in 2024. Deze erkenning als een olympische sport heeft de zichtbaarheid en het prestige van breaken verder vergroot."

VRT-middagjournaal zondag 13 augustus: een item over de viering van vijftig jaar hiphop in de Leuvense schouwburg, met daarin ruime aandacht voor breaken. Op zich niks opvallends, zij het niet dat breaken niet samen met de voetbalwedstrijd Union-OHL, de Duitse Supercup en een item over Europeanen in de NBA Hall of Fame door sportanker Eddy Demarez wordt gebracht, maar net als het andere 'gewone' nieuws door Goedele Wachters. 'Een dans- en muziekstijl, en voor velen een levensstijl', aldus kondigt nieuwsanker Wachters de reportage aan. In de daaropvolgende twee minuten veel aandacht voor breaken, maar ook daarin niet één keer het woord 'sport'. Voor de VRT-nieuwsredactie is breaken duidelijk geen sport.

Wie pakweg dertig jaar geleden hardop had durven te suggereren dat breaken daar wel had thuisgehoord, zou voor gek zijn weggezet. Maar zie: eind deze maand vindt in Leuven het WK breaken plaats, georganiseerd door het sportbedrijf Golazo. En volgend jaar staat breaken op de olympische agenda, wat niet los te zien valt van de IOC-strategie om de jeugd te captureren met nieuwe sporten. Breaken maakt meteen ook een entree via de grote poort. De olympische wedstrijden of 'battles' zullen niet zomaar ergens worden weggezet in een achterafzaaltje in een grauwe banlieue, maar de Place de la Concorde zal worden afgezet tussen de Champs-Élysées en het Louvre, alwaar breaken samen met BMX, skateboarden en 3x3-basketbal 'geshowcast' moet worden naar het brede publiek. Waarmee de vraag 'is breaken sport?' volgens het oppergezag van de sport, het IOC, alvast lijkt te zijn beantwoord. We gaan hier dan ook geen flauwe welles-nietesspeltjes spelen tussen lovers en haters, believers en non-believers, dansfanatici en -sceptici: breaken is voortaan sport.

Competitie als criterium

Maar waarmee wel de vraag naar het bredere plaatje zich opwerpt: de lijst van dansstijlen op Wikipedia bevat 136 dansen, zonder te pretenderen compleet te zijn. Wat doen we daarmee, meteen maar allemaal sport van maken? Moeten al deze dansen worden toegevoegd aan onze sporttakkenlijsten, worden opgenomen in de sportparticipatiecijfers, onder minister van sport Ben Weyts vallen en vroeg of laat aanspraak kunnen maken op de nu al veel te beperkte Vlaamse sportsubsidies? Moeten de dopinginstanties voortaan passeren in danszalen?

Nee dus. In besconken toestand als een baltsende fuut staan kontraaien in een zweterige discotheek in Lloret de Mar wordt in de volksmond wel degelijk dansen genoemd, maar kan bezwaar-

lijk de stempel 'sport' krijgen opgekleeft. Waar precies dienen we de grens te trekken tussen breaken en pakweg de polonaise, de kusjesdans en een 'trage' met tante Rita op een huwelijksfeest? En bij uitbreiding van die vraag: welke fysieke activiteiten mogen we nu eigenlijk wel en niet sport noemen?

Wie dan eens rond zich heen hoort, komt al snel uit bij 'competitie' als onderscheidend criterium. Ook verschillende sportdefinities staven dat (zie kader). Wat als we dansen tegen het criterium 'competitie' aan houden? Het originele breakdance zoals in de jaren 1970 in de zwarte New Yorkse achterstandswijken ontstaan, werd alvast niet meteen als sport beschouwd, en werd pas gaandeweg (jury)sport toen het in zogenaamde battles werd gegoten. Breakers die enkel wat moves te berde brengen in zogenaamde shows, doen niet aan sport. Competitieaspect check! Ook paaldansen kent al sinds 2009 een officieel BK, het Belgian Pole Dance Championship. Er bestaan verder een EK, een WK en tal van officiële nationale paaldansfederaties. De Internationale Paaldansfederatie diende in 2016 alvast een verzoek in bij het IOC om paaldansen olympisch te maken. Voor de ene is het dus sport, voor de andere blijft het wellicht een erotische bezienswaardigheid in een 18+-horecazaak.

En wat dan te vinden van ballet? Niet competitief, en dus geen sport? Topwielrenner Tiesj Benoot, wiens broer Jaat balletprofessional is aan het prestigieuze Ballet van Monaco, noemde het ooit zwaarder dan zijn eigen wielersport, toch van oudsher

'de zwaarste sport op aarde' genoemd. Maar: ballet is cultuur, geen sport. Ook bij Cirque du Soleil zie je verbluffend knappe 'dansactiviteiten' die niet zouden misstaan in een olympische gymnastiekfinale. Circusacts, in het beste geval cultuur, maar géén sport... Beide niet competitief, beide geen sport genoemd.

Maar als we even verder uitzoomen naar andere fysieke activiteiten, botsen we al snel op de tekortkomingen van competitie als onderscheidend criterium. Want dan zou het wel sport zijn als ik 'tegen' mijn vijfjarig zoontje om het snelst naar het eind van de tuin ren, maar niet als ik tien jaar later 'samen' met hem 20 kilometer ga joggen. En uiteraard is het competitieve WK garnaalpen (zie laatste kader) minder sport dan op zondagochtend gezellig keuvelend met de vrienden 70 kilometer langs de dijken fietsen. Het element 'competitie' kan simpelweg niet het onderscheidend criterium zijn tussen welke dansen of bij uitbreiding daarvan welke fysieke activiteiten we nu wel of niet sport mogen noemen.

De Vlaamse sporttakkenlijst erbij nemen dan maar? Waar er bij meer traditionele sporten als atletiek, gymnastiek en wielersport een volledig overzicht staat, vinden we onder dansen een karig lijstje bestaande uit vier woorden: 'standaard (ballroom, latin)' en het weinigzeggende 'actuele'. Van breaken, nochtans olympisch en met een heus WK in Vlaanderen, geen spoor. Bovendien, wie is Vlaanderen om te mogen beslissen wat er wel en niet deel zou mogen uitmaken van 's werelds grootste sociale netwerk genaamd sport? Er staan duizenden activiteiten die ergens als sport worden

WAAR PRECIES DIENEN WE DE GRENS TE TREKKEN TUSSEN BREAKEN EN PAKWEG DE POLONAISE, DE KUSJESDANS EN EEN 'TRAGE' MET TANTE RITA OP EEN HUWELIJKSFEEST?

Latin

Disco

Standarddans

VAN BREAKEN, NOCHTANS OLYMPISCH EN MET EEN HEUS WK IN VLAANDEREN, GEEN SPOOR OP DE VLAAMSE SPORTTAKKENLIJST

beschouwd niet op de Vlaamse sporttakkenlijst, er staan anderzijds wel weer activiteiten op waarvan een deel van de Vlaamse bevolking hardop zal zeggen dat ze voor hem of haar absoluut geen sport zijn. Nee, met de sporttakkenlijst komen we er al zeker niet.

Dansen in de grijze zone

De danssport is niet alleen geofficieerd in talloze competities, ze is ook al sinds 1957 geïnstitutionaliseerd in een World Dancesport Federation, erkend door het IOC en bij ons in Vlaanderen vertegenwoordigd door Danssport Vlaanderen vzw, dat lid is van de Vlaamse Sportfederatie. Dus gingen we met onze vraag te rade bij voorzitter Johnny Lekens: "Binnen de Vlaamse dansfederatie beschouwen we een aantal dansen als sport, waaronder jazzdance, disco, hiphop, breaken en standard latin, waarbij er dan nog een opsplitsing is naar verschillende disciplines. Deze dansen zijn ook erkend door het IOC en dus officieel sport. Bij heel wat dansen gaat het om kracht, fitheid, behendigheid, coördinatie en véél trainen. Neem nu eens de quickstep, een dans die als te moeilijk werd beschouwd voor het televisieprogramma *So you think you can dance*. Studies wijzen uit dat de quickstep qua zwaarte vergeleken kan worden met de 800 meter in de atletiek. Naast de bovenvermelde dansen proberen we uiteraard ook nog andere dansstijlen op de agenda te krijgen. We lanceren binnenkort dan ook een mediacampagne om dansen meer en meer als sport erkend te krijgen. Maar ja, er zijn bijvoorbeeld ook tangowedstrijden, waarom worden die dan niet als sport beschouwd? Dat is een moeilijke oefening. Vroeger, tot voor pakweg twintig jaar, was dansen puur cultuur. Maar toen is de World Dancesport Federation het in regels beginnen gieten, hebben ze contact gezocht met het IOC en SportAccord, en zo is dansen steeds meer sport beginnen worden. Er zijn ook veel meer belangen mee gemoeid zodra we iets sport noemen, zoals financiële belangen en een antidopingbeleid. Maar welke dansen nu wel sport zijn en welke niet? Daar zit 'm de moeilijkheidsfactor, er zitten heel wat dansen in de grijze zone. Als Danssport Vlaanderen willen we alle dansers in Vlaanderen evenwaardig ondersteunen en zouden we dus graag zo veel mogelijk dansen erkend zien als sport."

Tractorpulling, klootschieten en fingerskateboarden

Die grijze zone is er uiteraard in tal van sporten, daarin staat de danssport niet alleen. Dansen kan ook met een paard, dan heet het paardendressuur en is het een olympische discipline en dus

sport. Maar wie een even knappe kür in het circus neerzet, is geen atleet maar een artiest. Andere al dan niet sporten met dieren zijn stierenvechten en uiteraard duivenmelken, ook wel – nomen est omen – duivensport genoemd. Voor wie op die laatste affirmatief antwoordt: vinkenzetten.

Autosport dan maar. Over het loodzware fysieke aspect van formule 1 kan onmogelijk worden geredetwist. De Brit Nigel Mansell kon ooit na een race zijn bolide niet meer uit van pure uitputting na een uurtje 'autorijden'. Een andere Brit, Johnny Herbert, viel nadat hij de 24 uur van Le Mans had gewonnen net na de finish flauw, totaal 'leeggereken'. Valtteri Bottas reed afgelopen maand nog 'voor de lol' een loodzware gravelbikerace in de VS en eindigde ergens mooi vooraan. Om maar te zeggen: de gemiddelde formule 1-piloot staat messcherp en loopt een marathon met de vingers in de neus, stuk voor stuk zijn het topsporters. Maar ook tractorpulling of de Zoute Rally beroepen zich expliciet op het label 'sport'. De vraag is of met een trekker een zware slede voortslepen of met een oldtimer langs bezienswaardigheden karren dat ook daadwerkelijk zijn. Sport of transport?

Tot slot de zogenaamde behendigheidssporten. Lezen we in de Studie naar Bewegingsactiviteiten in Vlaanderen (SBV), onder de activiteiten die we wel degelijk als sport mogen beschouwen: "Activiteiten die het musculaire en/of cardiorespiratorische stelsel slechts matig belasten, maar wel een precieze coördinatie en/of specifieke motorische bekwaamheid vergen, waaronder pistool- en karabijnschieten, biljart, petanque en vogelpik, maar ook mechanische sporten als autorijden en motorcross." Dat is duidelijk, we nemen bij petanque meteen consequent de Engelse variant bowls en de ijsvariant curling mee. En minigolf, miniatuurvariant van de wondermooie golfsport, vooruit dan maar. Maar wat doen we met andere 'behendigheidssporten' zoals tafeltennis of fingerskateboarden? Of het WK garnaal-pellen, wat toch ook 'een precieze coördinatie en/of specifieke motorische bekwaamheid' vergt en bovendien een BK én een WK kent...?

Begripsverruiming

Dus wat mogen we nu precies sport noemen? En wat is eerder *exercice*, of fysieke activiteit zoals heel wat dansen? Doorloopt u eens de lijst op de volgende pagina, waar een heel aantal sporten/activiteiten (schrapp naar geloven) staan opgesomd die

WAT IS SPORT? ENKELE DEFINITIES VAN 'GEZAGHEBBENDE' BRONNEN

- Van Dale (1898): "Ontspanning in de openlucht, die vaardigheid en kracht vordert en bevordert, zooals jagen, vissen, roeien, wielrijden, voetballen enz."
- Van Dale, de papieren uitgave van 1988: "Lichamelijke bezigheid met spel- en wedstrijdreglement, beroepshalve of ter ontspanning bedreven."
- Van Dale, online en dus meer eigentijds: "Allerlei lichamelijke oefeningen en ontspanning waarbij vaardigheid, kracht en inzicht vereist worden."
- Zo mogelijk nog eigentijds, Wikipedia: "Een sport kan omschreven worden als een fysieke krachtmeting (bijvoorbeeld zwemmen), fysiek spel (bijvoorbeeld voetbal) of denkspel (bijvoorbeeld schaken) dat op reglementaire wijze in competitieverband of recreatief gespeeld kan worden."
- ChatGPT, na de vraag 'What is a definition of sport?' en vervolgens vertaald via Google Translate: "Een sport is een competitieve activiteit of spel waarbij fysieke inspanning, vaardigheid en strategie betrokken zijn, doorgaans beheerd door een reeks regels of richtlijnen. Het wordt gespeeld voor amusement, oefening of competitie en vereist vaak dat atleten of deelnemers hun vaardigheden, tactieken en teamwork demonstreren om een specifiek doel te bereiken of om beter te presteren dan hun tegenstanders."
- Definitie sport (beoefening) in de SBV-survey (Studie naar Bewegingsactiviteiten in Vlaanderen): "De actieve deelname door een ruim publiek aan bewegingsactiviteiten met een sportief karakter gedurende de vrije tijd, in een sportieve vrijetijdscontext en zonder een louter utilitair karakter."
- De Europese werkgroep voor sport en economie heeft in 2007 een definitie opgesteld die beter bekend staat als de Viinius-definitie van sport. Het is een erg verwarrend schrijfsel dat er eigenlijk op neer komt dat Europa het ook niet precies weet: geen harde definitie maar wel ruimte voor landen om een eigen invulling te geven aan wat wel en niet tot de sport behoort.

Onderwaterschaken

SPORT OF NIET? BESLIST U ZELF MAAR!

Hieronder een aantal activiteiten die voor sommigen sport zijn, voor anderen totaal niet. We besparen u alvast het onderzoekwerk: het merendeel van onderstaande activiteiten staat alvast niet op de Vlaamse sporttakkenlijst. Waar ligt voor u de grens?

Cheerleading: de Belgian Cheerleading Federation mag zich sinds 8 juni 2023 officieel lid noemen van het BOIC.

Tikkertje: een tak van freerunning. Het WK tikkertje of 'World Chase Tag' werd in oktober 2021 gehouden in Antwerpen. Een Frans team kroonde er zich tot wereldkampioen.

Autovoetbal: volgens influencer Average Rob de combinatie van de twee populairste sporten op aarde: voetbal en formule 1.

Zwerkbal: uitgevonden in de Harry Potter-films, wordt op de Gentse Blaarmeersen 'in het echt' gespeeld.

Brisk walking: stevig doorwandelen met een snelheid van 6 à 8 km/u. Klinkt sportief, maar waar ergens tussen slenteren over de Meir, een strandwandeling met de hond en snelwandelen (present op de Vlaamse sporttakkenlijst) mogen we wandelen sport beginnen noemen? Overigens, in niet weinig sportparticipatiestudies staat wandelen als grootste sport opgenomen.

Stokpaardrijden: het WK stokpaardrijden vond in 2022 in Geraardsbergen plaats.

Houthakken: in oktober 2022 werd het WK georganiseerd in Zweden. Australië werd er wereldkampioen.

Ninja Warrior: soort Spel 2022 vond grenzen *meets* parkour, tegenwoordig bij ons te bekijken op VTM 4. Staat naar verluidt op de lijst met kandidaat-sporten voor de Olympische Spelen van 2028. Die zijn in Los Angeles, die twee zaken vallen niet los van elkaar te zien. Er zou zelfs een denkpijpe bestaan om op die Spelen bij de moderne vijfkamp het paar-dengedeelte te vervangen door Ninja Warrior.

Onderwaterschaken: duiken, zet doen, naar boven voor nieuwe lucht. In augustus 2022 vond in Londen het WK plaats. En als we het toch onder de waterspiegel gaan zoeken, wat doen we met diepzeeduiken, ook wel 'duiksport' genoemd? De Nederlandstalige Liga voor Onderwateronderzoek en -Sport is alvast lid van de Vlaamse Sportfederatie.

Parachutespringen: op de Vlaamse sporttakkenlijst en dus 'officieel' sport in Vlaanderen. Maar wat met de varianten basejump en wingsuit die er niet op staan, twee extreme activiteiten uit het rijke Red Bull-sportarsenaal?

Skimboarden: het eerste BK vond ondertussen alweer vijf jaar geleden plaats in Surfers' Paradise in Knokke. Eveneens met Red Bull-signatuur.

Muurklop: het oude speelplaatsspel wordt tegenwoordig ook kaatsbal, muurbal en smashes genoemd, met officiële regels en kampioenschappen.

Loopfietsen: in mei 2023 vond in Turnhout het BK plaats.

Boomklimmen: begin juli 2022 werd het WK gehouden.

Touwtrekken: ooit olympisch, tegenwoordig zelfs niet meer terug te vinden op de Vlaamse sporttakkenlijst.

Fierljeppen: Friese folklore of sport?

Bridge: stond op de agenda van de Asian Games 2017.

Garnaalpellen: op het WK in het Franse Leffrinckoucke eerder dit jaar bestond het volledige podium uit West-Vlaamse vrouwen. Nadine Deetens uit Zwankendamme peldte in tien minuten tijd maar liefst 100 gram garnalen, wat haar voor het tweede jaar op rij de wereldtitel opleverde, voor de winnares van het BK een week eerder in Oostduinkerke. Veel zotter moet het niet worden, natuurlijk is garnaalpellen geen sport! Maar met een BK en een WK is het competitief, er zijn regels, het is een fysieke activiteit en vereist een pak vaardigheid. Garnaalpellen beantwoordt dus meer aan bepaalde bovenstaande definities van sport dan een aantal activiteiten die wél als sport geboekstaafd staan.

Tegelwippen: fysieke inspanning, competitief, er zijn regels en een heus Vlaams kampioenschap.

HADO: soort trefbal in virtual reality, overgewaaid uit Japan en met naar verluidt op termijn heuse olympische ambities.

WK ballon: een ballon hooghouden, de wereldbeker werd georganiseerd door voormalig sportidool Gerard Piqué.

Kubben: de Kubb Cup werd in 2020 mede georganiseerd door het Sportmonium in Hofstade.

Limbo skating

Bossaball: een combinatie van volleybal, gymnastiek en voetbal op een opblaasbaar speelveld met trampolines en een net in het midden. Met muziek. Er zijn clubs en een nationaal team dat in 2013 in Bonaire vicewereldkampioen werd.

Zweefvliegen: valt onder de Vlaamse Cluster van Luchtporten, een organisatie voor sportieve vrijetijdssbedsting.

Armworstelen: BK: check. Sporttakkenlijst negatief.

Beerpong: ook hiervan is er al jarenlang een BK, weliswaar tegenwoordig verboden in Antwerpen. Vond eerder deze maand plaats in Lichtervelde.

aan sommige bestaande definities van sport beantwoorden en altijd wel door iemand sport zullen worden genoemd en door anderen niet. De keuze is vaak arbitrair of cultureel bepaald, en leidt niet zelden tot eindeloze discussies. Valt sport überhaupt wel sluitend te definiëren, alle goedbedoelde pogingen van taalkundigen en sportacademici ten spijt? Of is er zoals andere belangrijke levensdomeinen als liefde en cultuur eigenlijk geen beginnen aan, moet iedereen voor zichzelf maar uitmaken wat hij of zij sport noemt?

Het lijkt bijvoorbeeld ook lastig voor de onderzoekers achter de welbekende sportparticipatiestudies. In het recent verschenen *Sport in Vlaanderen – Een beleidsanalyse vanuit wetenschappelijk perspectief* van onze columnist professor Jeroen Scheerder en Erik Thibaut lezen we dat die exacte definiëring van wat we nu wel en wat niet tot de sport mogen rekenen al in de vroegere sportparticipatiestudies in

de jaren zeventig en tachtig een probleem vormde: "Uit deze studies kwam naar voren dat het aantal sportbeoefenaars in die periode opvallend toegenomen is, doch dat deze stijging mogelijk ook verklaard kan worden vanuit de veranderende, positieve attitude ten aanzien van sport en dus niet louter toe te schrijven is aan het aantal mensen dat effectief in sport is gaan participeren. Een begripsverruiming lag dus wellicht mee aan de basis van het toegenomen sportparticipatiecijfer."

Als we voortaan tikkertje, kubben, bommetje, garnaalpellen, e-sport (duim sport!), duivenmelken en meteen ook alle bestaande dansvormen mee gaan nemen in wat we sport noemen, hebben we straks een honderd procent sportende bevolking. Dat zou natuurlijk mooi zijn. ■

In onze volgende editie meer aandacht voor de werking en ambities van *Danssport Vlaanderen* vzw.